

10. ΟΝΟΜΑΤΙΚΗ – ΡΗΜΑΤΙΚΗ ΦΡΑΣΗ – ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Κριτήριο 19538

Εκφώνηση: Να μετασχηματίσεις τα παρακάτω υπογραμμισμένα ρηματικά σύνολα του κειμένου σε ονοματικά κάνοντας και τις απαραίτητες αλλαγές. Ποια διαφοροποίηση παρατηρείς ως προς το ύφος λόγου;

στοχεύει να προωθήσει την αρετή της μάθησης →

Ο στόχος ήταν να δημιουργηθεί ένα τοπίο βιβλίων →

προωθεί τεχνολογίες αιεφόρου οικοδόμησης, για να αναπτύξει την κοινωνικότητα →

Απάντηση:

- στοχεύει να προωθήσει την αρετή της μάθησης → στοχεύει στην προώθηση της αρετής της μάθησης.
- Ο στόχος ήταν να δημιουργηθεί ένα τοπίο βιβλίων → Ο στόχος ήταν η δημιουργία ενός τοπίου βιβλίων.
- προωθεί τεχνολογίες αιεφόρου οικοδόμησης, για να αναπτύξει την κοινωνικότητα → προωθεί τεχνολογίες αιεφόρου οικοδόμησης για την ανάπτυξη της κοινωνικότητας.

Με τον μετασχηματισμό των ρηματικών συνόλων σε ονοματικά παρατηρείται πυκνότητα νοημάτων, διαφοροποιείται το ύφος λόγου καθώς γίνεται πιο επίσημο και σοβαρό.

2. Κριτήριο 14831

Εκφώνηση: Στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 1 να μετασχηματίσεις συντακτικά τα υπογραμμισμένα ονοματικά σύνολα του κειμένου σε ρηματικά. Ποια αλλαγή παρατηρείς ως προς το ύφος λόγου;

Η σχολική άρνηση, εκτιμούν οι επιστήμονες της Μονάδας Εφηβικής Υγείας του Παίδων, αυξάνει τον κίνδυνο οριστικής διακοπής της φοίτησης. Γι' αυτό τονίζουν πως το «κλειδί» είναι να δοθούν κίνητρα δημιουργικότητας μέσα από την εκπαίδευση. Είναι σημαντική η ανάγκη σχεδιασμού προληπτικών παρεμβάσεων τόσο στο περιβάλλον του σχολείου όσο και σε ατομικό και οικογενειακό επίπεδο, με έμφαση στην ενδυνάμωση των γονέων στη χώρα μας.

Απάντηση:

- α) τον κίνδυνο να διακόψουν οριστικά τη φοίτηση / τον κίνδυνο να διακοπεί οριστικά η φοίτηση
- β) κίνητρα για να δημιουργήσουν

γ) η ανάγκη να σχεδιάσουν προληπτικές παρεμβάσεις

Πριν τη μετατροπή με τις ονομαστικές φράσεις το ύφος του λόγου είναι επίσημο, σοβαρό, σύνθετο και πυκνό. Με τη μετατροπή σε ρηματικές φράσεις το ύφος του λόγου γίνεται πιο απλό, έτσι το Κείμενο γίνεται πιο κατανοητό και εύληπτο, διότι με τα ρήματα τα νοήματα αποδίδονται πιο αναλυτικά και με πιο σαφή τρόπο.

3. Κριτήριο 19492

Εκφώνηση: Να μετατρέψεις τις υπογραμμισμένες ρηματικές φράσεις του Κειμένου 1 σε ρήματα, σύμφωνα με το παράδειγμα, κάνοντας και τις απαραίτητες αλλαγές στη σύνταξη. Ποια διαφορά παρατηρείς ως προς το ύφος λόγου;

Παράδειγμα: «... συμβαίνουν πάρα πολλές αλλαγές τόσο στον χαρακτήρα του και στη συμπεριφορά του όσο και στο σώμα του» → «αλλάζουν πάρα πολλά τόσο στο χαρακτήρα του και στη συμπεριφορά του όσο και στο σώμα του.»

Η εφηβεία είναι το ενδιάμεσο στάδιο, όπου το παιδί σταδιακά χάνει την παιδικότητά του και μπαίνει στην ενηλικίωση. Σε αυτή την μεταβατική και άκρως σημαντική περίοδο στη ζωή ενός παιδιού συμβαίνουν πάρα πολλές αλλαγές τόσο στο χαρακτήρα του και στη συμπεριφορά του όσο και στο σώμα του. Η Αλεξάνδρα Καππάτου στο βιβλίο της δίνει απαντήσεις και συμβουλές στους γονείς, ώστε να κατανοήσουν τις αλλαγές των παιδιών τους.

- Τι πρέπει να κάνουν οι γονείς για να παραμείνουν κοντά στα παιδιά τους;

Η εφηβεία είναι μια μεγάλη πρόκληση και μια συναρπαστική εμπειρία για τους γονείς. Στην επικοινωνία με τον έφηβο εκείνος που έχει την κύρια ευθύνη είναι ασφαλώς ο ενήλικας που είναι και ωριμότερος. Οι γονείς πρέπει να καταλάβουν ότι ο έφηβός τους μεγαλώνει και σταδιακά δεν θα έχουν τον πρώτο ρόλο στη ζωή του. Οι φίλοι του θα είναι το καταφύγιό του και οι γονείς το στήριγμά του στις δύσκολες στιγμές. Να δεχθούν ότι ο έφηβος θα αμφισβητήσει τον ρόλο και την εξουσία τους, ίσως συγκρουστεί και μαζί τους κάποιες φορές. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος για να γίνει ενήλικος. Να συζητούν για τα ενδιαφέροντά του και να είναι δεκτικοί στις παρέες του. Τέλος, να βοηθήσουν τον έφηβο να κατανοήσει ότι η αποδοχή τους είναι δεδομένη, ανεξάρτητα αν διαφωνούν με συγκεκριμένες πράξεις του.

- Στον έφηβο χρειάζεται να μπαίνουν όρια; Πως μπορεί να επιτευχθεί αυτό;

Τα όρια είναι απαραίτητα, ανάλογα όμως με την ηλικία του παιδιού, την φάση που βρίσκεται και μετά από συζήτηση μαζί του. Ανά περιόδους αυτά μπορεί να αλλάζουν, μετά από διάλογο με τον έφηβο και σύμφωνα πάντα με την ωριμότητα που διαθέτει. Είναι αναγκαίο όμως τα όρια να μην είναι ασφυκτικά και να μην προκαλούν αντιδράσεις στον έφηβο, γιατί τότε δεν θα επιφέρουν το ποθητό αποτέλεσμα. [...]

Απάντηση: Οι μετατροπές έχουν ως ακολούθως:

1) Η Αλεξάνδρα Καππάτου δίνει απαντήσεις και συμβουλές στους γονείς (1η παράγραφος) → Η Αλεξάνδρα Καππάτου απαντά και συμβουλεύει τους γονείς.

2) εκείνος που έχει την κύρια ευθύνη είναι ασφαλώς ο ενήλικας (2η παράγραφος) → Εκείνος που ευθύνεται κυρίως είναι ασφαλώς ο ενήλικας.

3) Οι φίλοι του θα είναι το καταφύγιό του (2η παράγραφος) → Θα καταφεύγει στους φίλους του.

4) οι γονείς (θα είναι) το στήριγμά του στις δύσκολες στιγμές.(2η παράγραφος) → Οι γονείς θα τον στηρίζουν στις δύσκολες στιγμές.

5) να είναι δεκτικοί στις παρέες του (2η παράγραφος) → να δέχονται τις παρέες του.

Οι αλλαγές αυτές επιφέρουν υφολογική διαφοροποίηση: όταν η ονοματική φράση μετατρέπεται σε ρήμα, το ύφος γίνεται αμεσότερο και πιο προσωπικό. Οποσδήποτε δίνεται έμφαση στην πράξη, η οποία αποδίδεται γλωσσικά με το ρήμα, και στο αποτέλεσμά της, που εκφέρεται με το συμπλήρωμα του ρήματος, όπου υπάρχει (π.χ. συμβουλεύει τους γονείς, να δέχονται τις παρέες του). Σε γενικές γραμμές, η σύνταξη με προσωπικά ρήματα κάνει το Κείμενο περισσότερο κατανοητό.

4. Κριτήριο 14480

Εκφώνηση: Να μετατρέψεις τις υπογραμμισμένες ονοματικές φράσεις του Κειμένου σε προτάσεις, σύμφωνα με το παράδειγμα. Ποια αλλαγή παρατηρείς ως προς το ύφος του λόγου;

Παράδειγμα: «... δεν πρέπει να συνηθίσω στη βοήθεια» → «δεν πρέπει να συνηθίσω να με βοηθούν.»

Μια ηλικιωμένη κυρία, όταν προσφέρθηκα να τη βοηθήσω με τα ψώνια της στο ταμείο του σούπερ μάρκετ, μου αποκρίθηκε: «Δεν θέλω, γιατί είμαι μόνη και δεν πρέπει να συνηθίσω στη βοήθεια. Θα καλομάθω». Έχοντας καθυστερήσει ελαφρώς, βάζει στην τσάντα της το τελευταίο αντικείμενο και μου λέει πριν φύγει: «σου αδειάζω τη γωνιά».

Αυτές οι λέξεις αιχμαλώτισαν για ώρα τη σκέψη μου. Φαντάστηκα τη γυναίκα με κόπο να προσπαθεί να σύρει τα ψώνια της. Αναρωτήθηκα για τη μοναξιά της. Πόσο οδυνηρό είναι να μην αφήνεις τον εαυτό σου να δεχτεί μια πράξη φροντίδας, προκειμένου να μη συνηθίσει; Άραγε ποια να ήταν η τελευταία φορά που ένιωσε την τρυφερότητα του Άλλου;

Να μην αγαπηθώ για να μην καλομάθω. Να αποκλείσω κάθε προσέγγιση μοιράσματος για να μην τονιστεί η μεγάλη μοναξιά_μου. Να αδειάσω τη γωνιά, γιατί υπάρχοντας γίνομαι ενοχλητική. Δεν θέλω να γίνομαι βάρος, να καθυστερώ τους άλλους που ζουν με ενέργεια, με συνδιαλλαγές, με νόημα στη ζωή τους. Να φύγω γρήγορα και να κρυφτώ στην φωλιά μου, να απομονωθώ όσο γίνεται από τη θέαση των υπολοίπων γιατί δεν αξίζω.

Και μετά αναρωτήθηκα αν αυτή η ανάγκη της να μη βοηθηθεί για να μην καλομάθει υπήρξε ο τρόπος της να υπάρχει σε όλη τη διάρκεια της ζωής της και όχι μόνο στην παρούσα φάση. Αν στη δυάδα με τον πρωταρχικό φροντιστή της (τη μητέρα) δεν κρατήθηκε επαρκώς, ώστε να νιώσει ξεχωριστή και ικανή να αγαπηθεί. Αν έζησε την έλλειψη αγάπης_από τον άνθρωπο που χρειαζόταν να τη φροντίσει και όρθωσε την ασπίδα της αυτάρκειας ως τρόπου επιβίωσης.

Άραγε η ανάγκη της να μου αδειάσει τηγωνιά αποκαλύπτει το τμήμα του ψυχισμού της που την κάνει να νιώθει περιττή; Που καθρεφτίστηκε στα μάτια μιας μητέρας, η οποία δεν επένδυσε σε αυτή, δεν ονειροπόλησε γι' αυτήν, αλλά την βίωσε ως ενόχληση; Που χρειάστηκε να αποσιωπήσει τις ανάγκες της για να μην επιβαρύνει; Η γυναίκα έβαλε μια σακούλα με σοκολατάκια στην τσάντα της και έφυγε. Μήπως εν τέλει έχει τρόπους να χαρεί τα σοκολατάκια της και είναι οι δικό μου φόβοι που προβλήθηκαν πάνω της; Μήπως με κινητοποίησε να συνδεθώ με κομμάτια του δικού μου ψυχισμού, με υπαρξιακούς φόβους και αγωνίες, κοινές για όλους τους ανθρώπους;

Μακάρι να γνώριζε πως μου έκανε ένα δώρο, να με συγκινήσει με τη στάση της, να με κάνει να ταρακουνήσω τα λιμνάζοντα νερά του δικού μου μικρόκοσμου και να διαπιστώσω ακόμα πιο βαθιά την ανάγκη μοιράσματος και επαφής. Μακάρι να γνώριζε πως μπορεί να αγαπηθεί και να εκτιμηθεί από ανθρώπους γύρω της, πως η αναζήτηση ενός βλέμματος αποδοχής μπορεί να υπήρξε τραυματική στο παρελθόν, αλλά δεν αποκλείει το να μπορεί να απαντηθεί με μια αγκαλιά στέρεη και δοτική, που θα την κρατήσει με σταθερότητα και ζωντάνια. Μακάρι να γνώριζε...

Απάντηση: Οι μετατροπές έχουν ως ακολούθως:

- 1) Αναρωτήθηκα για τη μοναξιά της (2η παράγραφος) → Αναρωτήθηκα για το ότι είναι μόνη.
- 2) που ένιωσε την τρυφερότητα του Άλλου (2η παράγραφος) → που ένιωσε ότι / πως ο Άλλος είναι τρυφερός.
- 3) όρθωσε την ασπίδα της αυτάρκειας ως τρόπον επιβίωσης (4η παράγραφος) → όρθωσε την ασπίδα της αυτάρκειας ως τρόπον για να επιβιώσει.
- 4) να διαπιστώσω ακόμα πιο βαθιά την ανάγκη μοιράσματος και επαφής. (6η παράγραφος) → να διαπιστώσω ακόμα πιο βαθιά την ανάγκη να μοιραζόμαστε και να ερχόμαστε σε επαφή.
- 5) η αναζήτηση ενός βλέμματος αποδοχής (6η παράγραφος) → η αναζήτηση ενός βλέμματος που μας αποδέχεται.

Με τις μετατροπές το ύφος του λόγου γίνεται περισσότερο αναλυτικό και ο τόνος περισσότερο προσωπικός και οικείος, εφόσον τα ρήματα τίθενται στο α' πληθυντικό πρόσωπο και προστίθενται προσωπικές αντωνυμίες. Συνολικά, το Κείμενο γίνεται πιο προσιτό και κατανοητό στον μέσο αναγνώστη.

5. Κριτήριο 17150

Εκφώνηση: Να μετασχηματίσεις συντακτικά τις παρακάτω προτάσεις του Κειμένου, σύμφωνα με το παράδειγμα, κάνοντας όλες τις απαραίτητες αλλαγές. Ποια μεταβολή παρατηρείς ως προς το ύφος του λόγου;

Παράδειγμα: «Είναι η πρώτη σοβαρή του προσπάθεια να ενταχθεί σε ένα κοινωνικό σύνολο» → «Είναι η πρώτη σοβαρή του προσπάθεια ένταξης σε ένα κοινωνικό σύνολο»

1) Για τον έφηβο είναι πολύ δύσκολο να αντιληφθεί

2) και να αποδεχθεί τους λόγους, για τους οποίους μια τέτοια φίλια που έχει χτιστεί με τόσο κόπο μπορεί να γκρεμιστεί.

3) Οι λόγοι που διαλύεται η φιλία στην εφηβεία ...

4) Αρχικά είναι αναγκαίο να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα του παιδιού τους με την ωριμότητα που πρέπει.

Απάντηση: Οι μετασχηματισμοί έχουν ως ακολούθως:

1) Για τον έφηβο είναι πολύ δύσκολο να αντιληφθεί → Για τον έφηβο είναι πολύ δύσκολη η αντίληψη

2) και να αποδεχθεί τους λόγους, για τους οποίους μια τέτοια φιλία που έχει χτιστεί με τόσο κόπο μπορεί να γκρεμιστεί → και η αποδοχή των λόγων, για τους οποίους μια τέτοια φιλία που έχει χτιστεί με τόσο κόπο μπορεί να γκρεμιστεί.

3) Οι λόγοι που διαλύεται η φιλία στην εφηβεία → Οι λόγοι διάλυσης της φιλίας στην εφηβεία

4) Αρχικά είναι αναγκαίο να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα του παιδιού τους με την ωριμότητα που πρέπει → Αρχικά είναι αναγκαία η αντιμετώπιση του προβλήματος του παιδιού τους με την ωριμότητα που πρέπει.

Με τους μετασχηματισμούς το ύφος του λόγου γίνεται περισσότερο πυκνό και ο τόνος περισσότερο απρόσωπος και τυπικός, εφόσον τα ρήματα αντικαθίστανται από ουσιαστικά και τα συμπληρώματά τους από τις αντίστοιχες γενικές. Συνολικά, το Κείμενο γίνεται πιο δύσκολο στην αντίληψη και την κατανόηση για τον μέσο αναγνώστη.

6. Κριτήριο 20282

Εκφώνηση: Στη 2η παράγραφο του Κειμένου 1 να μετασχηματίσεις τα υπογραμμισμένα ρηματικά σύνολα του Κειμένου σε ονοματικά, κάνοντας όποιες αλλαγές θεωρείς απαραίτητες. Ποια αλλαγή παρατηρείς ως προς το ύφος λόγου;

Οι έφηβοι αποτελούν μια κοινωνική ομάδα η οποία και λόγω της έμφυτης περιέργειας προς τα πράγματα και εξαιτίας της έμφυτης ανάγκης τους, για να ξεχωρίζουν, τείνει να ασχολείται πολύ με αυτή. Βλέπουν τη μόδα ως ένα τρόπο να διαρρήξουν τα δεσμά των κοινωνικών «πρέπει», ως έναν τρόπο να αναδείξουν την ξεχωριστή τους προσωπικότητα και να εκφράσουν τις βαθύτερες ανησυχίες τους. Η μόδα είναι πόλος έλξης για κάθε έφηβο και έφηβη, επειδή αισθάνονται πως έχουν τη δυνατότητα να εκφράζουν μέσω αυτής την ορμή και την επαναστατική τους φύση. Περίεργα ντυσίματα, κουρέματα, βαψίματα, ουκ ολίγες φορές συναντάμε εφήβους με έντονη διάθεση να αλλάζουν και να πειραματιστούν, γεγονός που σχετίζεται με την εξωτερική εμφάνιση.

Απάντηση: Οι μετασχηματισμοί σε ονοματικά σύνολα είναι οι εξής:

- Τρόπος διάρρηξης (των δεσμών των κοινωνικών «πρέπει»).
- Τρόπος ανάδειξης (της ξεχωριστής τους προσωπικότητας).
- Δυνατότητα έκφρασης (της ορμής και της επαναστατικής τους φύσης).
- Διάθεση αλλαγών.

- Και (διάθεση) πειραματισμού

Ο λόγος με την ονοματοποίηση καθίσταται πιο πυκνός και αντικειμενικός και τα νοήματα αποκτούν πολυπλοκότητα, βάθος και ίσως ασάφεια, καθώς αφαιρούνται τα υποκείμενα της δράσης που υπάρχουν στη ρηματική διατύπωση. Επομένως, το ύφος του λόγου γίνεται πυκνό, απρόσωπο, πιο σύνθετο.

7. Κριτήριο 14481

Εκφώνηση: Να ξαναγράψεις τις παρακάτω φράσεις του Κειμένου 1, μετατρέποντας τις υπογραμμισμένες ρηματικές φράσεις σε ονοματικές, σύμφωνα με το παράδειγμα. Ποια αλλαγή παρατηρείς ως προς το ύφος λόγου;

Παράδειγμα: «... με στόχο να αναγνωριστεί η συμβολή των ηλικιωμένων» → «με στόχο την αναγνώριση της συμβολής των ηλικιωμένων ...»

1) αφιερώνουν μόλις 50 λεπτά για να φροντίσουν κάποιον →

2) όχι μόνο γιατί συνεχίζουν →

3) να προσφέρουν →

4) Ο στόχος της ...ήταν και παραμένει να σχεδιάζει προγράμματα δράσης ... →

5) για να εξασφαλίσει μία ποιοτική και αξιοπρεπή διαβίωση στην ευαίσθητη αυτή κοινωνική ομάδα. →

Απάντηση: Οι μετατροπές έχουν ως ακολούθως:

1) αφιερώνουν μόλις 50 λεπτά για να φροντίσουν κάποιον (3η παράγραφος) → αφιερώνουν μόλις 50 λεπτά για τη φροντίδα κάποιου.

2) όχι μόνο γιατί συνεχίζουν (4η παράγραφος) → όχι μόνο για τη συνέχιση

3) να προσφέρουν (4 η παράγραφος) → της προσφοράς

4) Ο στόχος της ...ήταν και παραμένει να σχεδιάζει προγράμματα δράσης ... (5η παράγραφος) → Ο στόχος της ...ήταν και παραμένει ο σχεδιασμός προγραμμάτων δράσης...

5) για να εξασφαλίσει μία ποιοτική και αξιοπρεπή διαβίωση στην ευαίσθητη αυτή κοινωνική ομάδα. (5η παράγραφος) → για την εξασφάλιση μίας ποιοτικής και αξιοπρεπούς διαβίωσης στην ευαίσθητη αυτή κοινωνική ομάδα

Με τις μετατροπές το ύφος του λόγου γίνεται περισσότερο πυκνό και ο τόνος περισσότερο απρόσωπος και επίσημος, εφόσον με τη χρήση ονοματικών φράσεων δεν διακρίνονται τα πρόσωπα. Συνολικά, το Κείμενο γίνεται πιο απαιτητικό και απαιτεί περισσότερη προσοχή από τον μέσο αναγνώστη (αυξάνει ο βαθμός δυσκολίας της ανάγνωσης).

8. Κριτήριο 32985

Εκφώνηση: Να μετατρέψεις τις παρακάτω περιφράσεις του Κειμένου 1 (με υπογράμμιση στο κείμενο) σε ρηματικές φράσεις, κάνοντας και τις απαραίτητες συντακτικές αλλαγές. Ποια μεταβολή παρατηρείς ως προς το ύφος του λόγου;

1. αποκτά την ευθύνη της υγείας του
2. οι στόχοι της είναι
3. οδηγεί στην ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, της αυτοπεποίθησης, των υγιών διαπροσωπικών ορίων και του υγιούς ελέγχου των καταστάσεων
4. για την υιοθέτηση ενός ισορροπημένου διατροφικού προγράμματος

Απάντηση: Η μετατροπή έχει ως ακολούθως:

1. αποκτά την ευθύνη της υγείας του → συνειδητοποιεί ότι ευθύνεται για την υγεία του
2. οι στόχοι της είναι → στοχεύει στο
3. οδηγεί στην ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, της αυτοπεποίθησης, των υγιών διαπροσωπικών ορίων και του υγιούς ελέγχου των καταστάσεων → ενισχύει την αυτοεκτίμηση, την αυτοπεποίθηση, τα υγιή διαπροσωπικά όρια και τον υγιή έλεγχο των καταστάσεων
4. για την υιοθέτηση ενός ισορροπημένου διατροφικού προγράμματος → για να υιοθετήσει ένα ισορροπημένο διατροφικό πρόγραμμα.

Με τη μετατροπή των περιφράσεων σε ρηματικές φράσεις, το ύφος του Κειμένου 1 γίνεται πιο αναλυτικό, πιο επεξηγηματικό. Ειδικότερα, δίδεται περισσότερη έμφαση στο υποκείμενο που δρα και με αυτόν τον τρόπο τα νοήματα του κειμένου (π.χ. η ευθύνη του εφήβου για την υγεία του, οι στόχοι της ισορροπημένης διατροφής, η προσφορά της στον έφηβο κ.λπ.) μεταβιβάζονται με τρόπο σαφέστερο προς τον αναγνώστη. Το κείμενο χάνει σε πυκνότητα λόγου, αλλά κερδίζει σε σαφήνεια.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ